

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

GAZETECİLİK

GAZETECİLİĞİN TEMEL KAVRAMLARI

Ankara, 2013

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ- 1	3
1. GAZETE TÜRLERİ.....	3
1.1. Gazete ve Gazetenin Özellikleri	3
1.1.1. Gazete	3
1.1.2. Gazetenin Özellikleri	3
1.2. İçeriklerine Göre Gazete Türleri	4
1.2.1. Fikir Gazeteciliği	4
1.2.2. Kitle Gazeteciliği	5
1.3. Yayın Sürelerine Göre Gazete Türleri	6
1.3.1. Günlük Gazeteler	6
1.3.2. Haftalık Gazeteler	6
1.3.3. 15 Günlük Gazeteler	6
1.3.4. Aylık Gazeteler	6
1.4. Dağıtım Alanlarına Göre Gazeteler	7
1.4.1. Yerel Gazeteler	7
1.4.2. Bölgesel Gazeteler	8
1.4.3. Ulusal Gazeteler	9
1.4.4. Uluslararası Gazeteler	9
1.5. İlgi Alanlarına Göre Gazeteler	9
1.5.1. Ekonomi Gazeteleri	9
1.5.2. Turizm Gazeteleri	10
1.5.3. Spor Gazeteleri	10
1.6. Ebatlarına Göre Gazeteler	10
1.6.1. Standart Boy Gazeteler	10
1.6.2. Tabloid Boy Gazeteler	10
UYGULAMA FAALİYETİ	12
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	14
ÖĞRENME FAALİYETİ- 2	15
2. GAZETECİLİK TÜRLERİ VE GAZETECİLİK	15
2.1. Gazeteci.....	15
2.2. Gazetecilik Türleri	16
2.2.1. Serbest Gazetecilik	16
2.2.2. Kadrolu Gazetecilik	16
2.2.3. Kaşeli Gazetecilik	16
2.3. Gazetecinin Hak ve Sorumlulukları	17
2.3.1. Gazetecinin Hakları	17
2.3.2. Gazetecinin Sorumlulukları	18
2.3.3. Gazetecinin Temel Görevleri ve İlkeleri	18
UYGULAMA FAALİYETİ	20
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	22
MODÜL DEĞERLENDİRME	23
CEVAP ANAHTARLARI	26
KAYNAKÇA	27

ALAN	Gazetecilik
DAL/MESLEK	Alan Ortak
MODÜLÜN ADI	Gazeteciliğin Temel Kavramları
MODÜLÜN TANIMI	Gazeteciliğin temel kavramları ve gazetecilerin nitelikleriyle ilgili bilgi ve becerilerin öğrenilmesini sağlayan öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Gazetecilik mesleğinin temel kavramlarını açıklamak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Gazetecilik mesleğinin temel kavramlarını ve niteliklerini analiz edebileceksiniz. Amaçlar 1. Gazeteleri farklılıklarına göre karşılaştırabileceksiniz. 2. Gazeteciliğin temel niteliklerini eksiksiz olarak sıralayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Sınıf ortamında projeksiyon cihazı; yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası gazeteler
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçlarıyla, kazandığınız bilgileri ölçerek kendi kendinizi değerlendirebileceksiniz. Öğretmen, modül sonunda size ölçme aracı (çoktan seçmeli, doğru yanlış vb.) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Gazetecilik; dünyanın en güzel, en heyecanlı, en zor ve en onurlu mesleğidir. Bu mesleği severek ve yürekten isteyerek seçmelisiniz. Bu mesleği seçenler, özellikle bireysel çıkarları doğrultusunda değil de toplumun çıkarları doğrultusunda çalışacaklarını, kamunun hiç susmayan sesi olacaklarını bilmelidirler.

“Doğuştan gazeteci olunur” sözünün artık geçmişte kaldığı, mesleğiyle ilgili tüm bilgileri alarak alanında uzmanlaşmış, hak ve sorumluluklarını bilen nitelikli gazetecilerin, günümüzde medya sektöründe tercih edilenler arasında ilk sırayı aldıkları görülmektedir. Gelecekte kendinizi saygı duyulan, sevilen, güvenilen ve aranılan bir gazeteci olarak görmek istiyorsanız mesleki bilginin yanında meslek etiğine de önem vermek zorundasınız.

Basın ahlakının olduğu yerde basın özgürlüğü vardır.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Gazeteleri farklılıklarına göre karşılaştırabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Fikir gazeteleriyle kitle gazetelerinin benzeyen ve ayrılan noktalarını araştırarak sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Aylık ve on beş günlük yayımlanan gazete örneklerini sınıfa getirerek günlük gazetelerle aralarındaki farkları arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Tabloid gazetenin tanımını ve en fazla kullanıldığı ülkeleri araştırarak düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. GAZETE TÜRLERİ

1.1. Gazete ve Gazetenin Özellikleri

1.1.1. Gazete

İç ve dış politika, ekonomi, kültür, spor ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için yorumlu veya yorumsuz olarak her gün ya da haftanın belli günlerinde düzenli olarak çıkarılan basılı yayınlardır. Gazete içinde haberlerin yanı sıra makale, fıkra, deneme, röportaj, karikatür, fotoğraf, hikâye ve illüstrasyonlarla birlikte okuyucunun ilgisini çekecek her türlü konudaki bilgilere yer verilir.

1.1.2. Gazetenin Özellikleri

- Okunması daha kolay ve ilgi çekicidir.
- İsteyen her okuyucu, gazeteyi rahatlıkla yanında taşıyabilmekte ve istediği zaman rahatlıkla okuyabilmektedir.
- Gazetelerin saklanması, arşivlenmesi çok kolaydır.
- Gazete haberleri saklanabildikleri için kalıcıdır ve her zaman tarihi belge niteliği taşır.
- Gazeteler, bir haberi farklı gerekçelerle tekrar gündeme getirebilir, haberi çok geniş boyutlarda ele alabilir.

1.2. İçeriklerine Göre Gazete Türleri

1.2.1. Fikir Gazeteciliği

Haberle birlikte yorumun ağırlık kazandığı, ünlü yazar ve düşünürlerin gazete sayfalarından halka seslendikleri, gazetede etkinin fotoğraflara değil kelimelere yüklendiği gazetecilik türüdür. Gazete, para kazandıran, çok satış yapması gereken bir işletme olarak ele alınmaz. Demografik yapısı belirlenmiş hedef kitlesinin düşünsel ihtiyaçlarına hitap eder. Amacı, mesajları ile okuyucuyu eğlendirmek değil eğitmek ve bilgilendirmektir. Okuyucuları da bu nedenle yüksek eğitim görmüş, okumaya seyretmekten fazla zaman ayırabilen kişilerdir. Yayın kimliklerini fikir gazeteciliği üzerine şekillendirmiş gazetelerin haberlerinde duygulara hitap eden, şiddet ve cinsellik içeren verilere yoğunluk kazandıran bir yazım örgüsü bulunmaz. Yoğun bilgi içeren haberciliğe ağırlık verilir. İnsanoğlunun yapısı gereği pek hoşlanmadığı fakat bilmesi ve öğrenmesi gereken haberleri ciddi bir içerikle sunarak insanları düşünmeye yönelten gazetecilik türüdür. Sunduğu ciddi içerikli haberlerle insanları düşünmeye yöneltir. Fikir gazeteciliğinin amacı; önemli toplumsal sorunları, konuları saptayarak toplumun gündemine getirmektir. Toplumu belirli bir görüşü savunarak bilinçlendirme görevi yapan fikir gazeteleri, haberleri yorumlayarak, açıklayarak değerlendirir. Haberlerde açıklayıcı ve yorumlayıcı bir yaklaşım uyguladıkları gibi soruşturucu, araştırmacı bir yolu da benimser.

Fikir gazetelerinin temel özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Belirli bir görüşü savunarak toplumu bilinçlendirme görevi yapar.
- Kitlesi, yüksek eğitim almış insanlardır.
- Haberleri derinliğine inerek nedenleriyle araştırırlar.
- Ciddi içerikli haberlerin yanında görüş bildiren makaleler de yer alır.
- Gazetenin sayfaları çeşitli toplumsal konuları içeren bölümlerden oluşur.
- Tirajları, magazin gazetelerine oranla düşüktür.
- Gazete, hitap ettiği kitlenin büyüklüğüne göre tiraj alır yani satış yapar

Gazetelerin fikir gazeteciliğine yönelişinin nedenleriye şöyle sıralanabilir:

- Sanayi devriminden sonra ortaya çıkan teknolojik gelişmeler
- Haber toplama ve yazma yönünden getirilen yenilikler, özellikle telgrafın ve telefonun kullanımı
- Halka dönük gazetecilik anlayışının benimsenmesi

Türkiye'deki fikir gazeteciliğine ait örneklerde yayınların içeriklerinde açıklama, öz geçmişine değinme, derinliğine olayları anlatma, çözümleme ve yorumlama yer almaktadır. Bu tür haberlere 1980'den sonra daha çok rastlanmıştır.

1.2.2. Kitle Gazeteciliği

Günümüzde daha çok “eğlendirici bilgi” denilen ”infotainment” tarzı haberciliği benimsemiş gazetecilik türüdür.19. yüzyılın sonunda Amerikan gazeteciliği ile başlamıştır. Amerikan gazetecileri William Randolf Hearst ve Joseph Pulitzer, kitle gazeteciliğinin ilk temsilcileridir.

Joseph Pulitzer, 1890 yılında New York Sunday’ e bağlı “World” gazetesinin tirajını 300 bine çıkarmayı başarmıştır. Haberde insanların duygularına hitap eden ölümleri, hastalıkları ve çeşitli melodramları kullanmıştır. Bunun yanında sansasyonel fotoğraflar ve çizgi roman serilerini ilk olarak denemiş ve bu uygulama okuyucuların ilgisini çekmiştir.

Bu dönemde, gazete satışlarının artmasında kel, dişsiz ağız ile sürekli gülümseyen ve sarı bir çuval giyen çocuğun maceralarından oluşan “Sarı Çocuk” adlı çizgi roman etkili olmuştur. Tirajdaki bu artış etkisi bir süre sonra, kitle gazeteciliğini kendilerine yayın kimliği olarak seçen gazetelere “Sarı Basın” adının verilmesine neden olmuştur. Sarı basın, Amerika basın tarihinin çok renkli bir bölümünü oluşturmuştur. Bu uygulama, gazete satışlarını artırmıştır.

Pulitzer’ in başlattığı bu akımı William Randolf Hearst de izlemiş, 1895’te New York Journal gazetesini satın alarak devam ettirmiştir.

Dünya basınında başarı ödülü uygulayan ilk gazeteci de Joseph Pulitzer olmuştur. Pulitzer Gazetecilik Ödülleri, bugün de dağıtılmaya devam etmektedir.

Kitle gazeteciliği, günümüz gazeteciliğinde çok yaygın olarak görülen gazetecilik türüdür. Türkiye’de ve diğer ülkelerde örneklerine bolca rastlamak mümkündür. İnsanların öğrenmekten çok hoşça vakit geçirmesini amaçlayan kitle gazetelerinin okur kitlesi, fikir gazetelerine oranla çok daha fazladır. Farklı eğitim yapılarına sahip insanlar, vakit geçirmek ve oylanmak için bu tür gazeteleri okurlar.

Kitle gazeteciliğinin gelişim süreci incelendiğinde şu bilgilere ulaşılmaktadır:

- Önce İngiltere’de görülmüş daha sonra ABD’ye ve diğer Avrupa ülkelerine yayılmıştır.
- 1830’dan sonra özellikle insanların ilgisini çeken konuların işlenmesi ve gazetelerin ucuza satılması nedeniyle halk gazeteciliği büyük gelişme göstermiştir.
- Teknolojik gelişmeler ve yeni haber kaynaklarına ulaşılması, kitle gazeteciliğinde, Amerikalı iki gazetecinin -**James Gordon Bennett** ile **Joseph Pulitzer**- sansasyonel haber dönemini başlatmalarına neden olmuştur.
- **Bennett**, daha çok sosyetedeki gelişmeleri, skandalları ve dedikoduları haber konusu yapmış hatta haber olsun diye kendi evlenme töreninden bahsetmiştir.
- **Pulitzer** ise sansasyonel haberlerin yanında hükümet haberleri, şirket yolsuzlukları gibi toplumu ilgilendiren konulara değinerek çizgisini **Bennett**’ten ayırmıştır.

- Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra sansasyonel gazetecilik doruk noktasına ulaşmıştır. Bu tür gazetelere Avrupa'da “**bulvar**” gazeteleri denmiştir.
- 1929'da yaşanan ekonomik krizden sonra sansasyonel haberlere karşı yorum içerikli haberlerin daha fazla yayımlanmakta olduğu görülmüştür.
- Gelişmekte olan ülkelerde hala kitle gazeteciliği yoğun bir şekilde varlığını sürdürmektedir.

1.3. Yayın Sürelerine Göre Gazete Türleri

Yayın periyotları, gazetelerin bir başka sınıflandırma birimidir. Önceleri yayımlanma zamanlarına göre gazeteler sabah, akşam ve gece postası olarak sınıflandırılırken artık bu sınıflandırma kalmamış; günlük, haftalık, 15 günlük, aylık ve 3 aylık gibi sürelerle çıkan gazeteler şeklinde bir sınıflandırma ortaya çıkmıştır.

1.3.1. Günlük Gazeteler

Günlük periyotlar hâlinde yayımlanan gazetelerdir.

1.3.2. Haftalık Gazeteler

Haftalık periyotlar hâlinde yayımlanan, belirli konularda uzmanlaşarak sadece alanıyla ilgili bilgi veren, aynı zamanda haber ulaştıracakları kitleyi de belirlemiş olan gazetelerdir. Bu gazeteler yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde yayımlanmaktadır.

1.3.3. 15 Günlük Gazeteler

15 Günlük periyotlar hâlinde yayımlanır. Konuları ayrıntılarıyla ele alır. Belli bir kitleye hitap eder. Bir günde tüketilen haberler yerine daha uzun soluklu haberlere yer vererek okur kitlesinin sorunlarına çözüm bulmaya çalışır. Anlatımda daha çok ayrıntıya girilir. Sade ve kolay anlaşılır bir dil kullanılır.

1.3.4. Aylık Gazeteler

Aylık periyotlar hâlinde yayımlanan, dergiye benzeyen, ele aldığı konuları ayrıntılı olarak inceleyen, bazen yerel bazen de ulusal özellik gösteren gazetelerdir.

1.4. Dağıtım Alanlarına Göre Gazeteler

Gazetelerin en yaygın sınıflandırılma biçimini dağıtım şekli ifade etmektedir. Buna göre ülke geneline dağıtımı gerçekleştirilen yaygın gazetelerden, bölgesel ve kent içi dağıtımı yapılan yerel gazetelerden ve uluslararası alanda dağıtımı yapılan gazetelerden söz etmek mümkündür.

1.4.1. Yerel Gazeteler

Belirli bir yörede yayımlanan basın, yerel basın olarak adlandırılır. Anadolu basını olarak da anılan yerel basını daha geniş anlamı ile şu şekilde tanımlayabiliriz: “Ülke geneli yerine, daha dar bir dağıtımla bir ya da birkaç il ya da ilçedeki okura ulaşan, belirli il ya da bölgeye ilişkin haberlerin yoğunlukta bulunduğu basılı periyodik yayınların bütünüdür.”

Ülkemizde ilk yerel gazete, 1867’de Erzurum’da yayımlanan Envar-ı Şarkîye gazetesidir. İkinci yerel gazete, 1881’de “Aydın” adıyla Mecid-i Fikri Bey tarafından İzmir’de yayımlanmıştır.

Anadolu’da gazetecilik, 2. Abdülhamit döneminde illere gönderilen matbaalarla başlamış; büyük illerle sınırlı kalmıştır. İllerdeki matbaalar, defter ve cetvel basmakla işe başlamışlar, sonra salname ve kitap yayınlarına geçmişlerdir. Bazı illerde bunlara ek olarak kendi adıyla, küçük boyda, az sayıda basılan genelde haftalık gazeteler yayına başlamış, böylece Anadolu’da gazetecilik mesleğinin ayak sesleri duyulmuştur.

Çoğu yerde, babadan oğula miras yoluyla geçen Anadolu basını, kıt imkânlarına karşın özellikle Kurtuluş Savaşı’nın kazanılmasında halkı heyecanlandırma ve bilinçlendirmede önemli işlevler üstlenmiştir. Yerel gazeteler, halkla ve yerel yöneticilerle çok yakın ilişki içinde bulunduklarından demokrasi kültürümüzün de ilk basamaklarını oluşturmaktadır.

Yerel basın örneklerinde belirli il, ilçe ya da bölgelere yönelik sorunlar gündeme getirilip tartışılır. Ülkemizde, neredeyse bütün illerde bu tür yayınlar mevcuttur. Bazen yerel basında ülke genelindeki sorunların da tartışıldığı, haber olarak işlendiği görülebilir. Yerel basınla ulusal basını karşılaştırdığımızda yerel basında birtakım özelliklerin ön plana çıktığı görülür. Bu özellikler şunlardır:

- Yerel gazeteler okuyucuya daha yakın ve sıcak gelir çünkü haberler, olaylar tanıdık yakın bir çevre ile ilgilidir. İnsanın kendinden söz edilme doyumunu yerel basın daha kolay karşılayabilir.
- Ulusal basının birkaç satırda geçtiği yöresel haberleri yerel basın, en ince ayrıntısına kadar verir. İşte bu özelliğiyle yerel basının ulusal basın karşısında bir üstünlüğü söz konusudur.
- Yerel basın, okurunu ilgilendiren tüm olayları doğrudan iletmektedir. Bu tutumu ile yerel basın, gereksiz haberlerle sayfa dolduran basından üstün bir özellik taşır.

- Yerel basının hedef kitlesini çok iyi tanınması gerekir çünkü tüm kitle iletişim araçları için geçerli olan etkenler yerel basın için de geçerlidir. Yerel basının başarısı, yerel kamuoyu ve yerel yönetim üzerindeki etkisi ile orantılıdır.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre, Türkiye'de 2011'de 6 bin 778 gazete ve dergi yayımlandı. Bu yayınların yüzde 57,1'ini dergiler oluşturdu. TÜİK tarafından hazırlanan 2011 yılına ilişkin Yazılı Medya İstatistikleri yayımlandı.

2011 yılı sonuçlarına göre, Türkiye'de yayımlanan gazetelerin yüzde 90,1'i yerel, yüzde 3,1'i bölgesel ve yüzde 6,8'i ulusal yayın yaptı. Aynı dönemde dergilerin ise yüzde 35,5'i yerel, yüzde 6,7'si bölgeselken, yüzde 57,8'i ulusal yayın içinde oldu.

Genel olarak bakıldığında ise gazete ve dergilerin yüzde 58,9'u yerel, yüzde 5,2'si bölgesel ve yüzde 35,9'u ulusal yayın yaptı.

1.4.2. Bölgesel Gazeteler

Bölge basını, sınırlı bir alanda yaşayanlara yöneliktir. Yayımlandığı bölgede olup bitenleri; politik, ekonomik, kültürel ve sanatsal etkinlikleri; spor faaliyetlerini haber ve fotoğraflarla okuyucuya sunan basına "Bölgesel Basın" denilmektedir. Tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından basılan ve en az üç komşu ilde ya da en az bir coğrafi bölgede yayımlanan süreli yayınları ifade eder.

Bölgesel basının en somut örneği, İzmir' de yayımlanan Yeni Asır gazetesidir. Bütün Ege Bölgesi'nin yayın organıdır. İlk bölge gazetesi ise o zaman sınırlarımız içinde bulunan Rusçuk'ta, Mithat Paşa'nın Tuna valisiyken 1865'te çıkardığı "Tuna" gazetesidir.

Yukarıda yerel basın için saydığımız tüm özellikler bölgesel basın için de geçerlidir. Fakat son dönemde ulusal gazetelerin kendi aralarında yaşadığı rekabet, bölgesel basının da etkilenmesine neden olmuştur. Bölgesel basın, ulusal basının rekabeti karşısında tiraj ve reklam geliri kaybına uğramıştır. Ulusal gazetelerin bazılarının İzmir, Adana, Ankara İstanbul ve Erzurum gibi büyük illerde baskı tesislerinin bulunması, o ilin ya da bölgenin yerel haberlerini yerel eklerle ulusal gazete içinde verme olanağı yaratmıştır. Bu sayfalarda bölgesel gazete muhabirlerinin haberleri kullanılmaktadır. Bu durum, ulusal gazetelerle bölgesel gazeteler arasında sıkı bir haber alışverişi sağlasa da ulusal düzeyde yayın yapan gazetelerle rekabet etmek durumunda kalan bölgesel gazeteler ve gazetecilerin gösterdikleri çabanın karşılığını bulamamasına yol açmaktadır.

Bölgesel gazeteler, ulusal gazetelere haber kaynağı oluşturmaktadır. Bir başka deyişle bölgesel gazeteler ,ulusal gazetelerin kılcal damarları gibidir. Ulusal gazetelerin ulaşamadığı yerleşim birimlerinden haberlere yer veren bölgesel gazeteler, ulusal gazeteleri besler.

1.4.3. Ulusal Gazeteler

Sadece bir yerleşim biriminde ya da bölgede değil bütün yurttan olup bitenleri, önemli toplumsal, ekonomik ve politik olayları, spor faaliyetlerini, sanatsal ve kültürel etkinlikleri, genel bilgileri; haber, diğer yazınsal türler, fotoğraf ve görüntüleri, bu arada uluslararası ve ulusal politikaları, ayrıca dış haberleri yansıtan, büyük bayiler tarafından ülke düzeyinde dağıtımı gerçekleştirilen basına “Ulusal Basın” denilir.

Ulusal gazete kavramından, çok sayıda okuyucuya ulaşan, ulaşmayı hedefleyen gazeteler anlaşılmaktadır. Başka deyişle; dünyanın ve ülkenin her tarafından, her türlü haberlere sayfalarında yer veren ve çok geniş bir okuyucu kitlesine dağıtım yapılacak şekilde yayın yapan gazeteler, ulusal gazeteler olarak adlandırılmaktadır. Bugün Türkiye’de toplam basımları 3,5-4 milyon kadar olan ulusal gazeteler kurdukları dağıtım ağı ile en küçük yerleşim alanlarına bile günlük olarak ulaşmaktadırlar.

Kâğıt ve baskı niteliği dünya standartlarında olan ulusal gazetelerin, reklam ve promosyon yoluyla tanıtım ve rekabet çabası yoğunudur. Günümüzde ulusal basın organları şirketleşerek, hatta holdingleşerek yayınlarını sürdürmektedir.

Ülkemizde ulusal basının merkezi İstanbul’dur.

1.4.4. Uluslararası Gazeteler

Sadece yayımlandıkları ülkenin değil diğer ülkelerin de önemli olaylarını, uluslararası politikaları, ekonomik, kültürel, spor ve sanatsal etkinlikleri; haber, diğer yazınsal türler, fotoğraf ve görüntüleriyle yansıtan basına “Uluslararası Basın” denilmektedir. Bulunduğu ülke dışında başka ülkelerde de yayımlanan gazeteleri ifade eder.

Teknolojik gelişmeler sonucunda küresel bir köye dönüşen dünyamızda haber alma temel bir ihtiyaç hâline dönüşmüştür çünkü dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen ufak bir değişim tüm insanları olumlu veya olumsuz etkilemekte ve insanlar bu gelişmeleri öğrenmek istemektedirler. İşte bu durum, gazete kuruluşlarını uluslararası boyutta gelişmeye yöneltmiş ve uluslararası haber ajanslarının haberlerinden yararlanarak okur kitlesini dünyadaki gelişmelerden haberdar etmeye yöneltmiştir.

1.5. İlgili Alanlarına Göre Gazeteler

Sadece bir konuyu ele alarak o konuyla ilgili ayrıntılı bilgi veren gazetelerdir. Bunlar; ekonomi, spor, turizm, bilim teknoloji vb. alanlarda yayın yapan gazetelerdir.

1.5.1. Ekonomi Gazeteleri

Ekonomiyle ilgili ayrıntılı yayın yapan gazetelerdir. Ekonomi gazetelerine ait örneklerden bazıları şunlardır:

1.5.2. Turizm Gazeteleri

Turizmle ilgili konularda bilgi veren gazetelerdir.

1.5.3. Spor Gazeteleri

Son zamanlarda sporun, özellikle futbolun, geniş halk kitleleri tarafından çok fazla ilgi görmesi ve spor gazetelerini yayımlamak için medya gruplarının aralarında kıyasıya yarışması, spor gazeteciliğinin popülaritesini artırmıştır.

Spor gazeteciliği son 15 yılda özellikle ticarileşme ve profesyonelleşmenin hâkimiyetiyle birlikte önemli anlayış değişiklikleri ile gelişerek büyüyen bir sektör olmuştur. Tüm bu gelişmeler, spor gazeteciliğinin etik anlamda uyması gereken kurallardan biri olan objektif haberciliği çok önemli bir noktaya getirmiştir. Gazeteci, kamu görevini yaparken önce kendisine-mesleğine sonra da kitlelere karşı sorumludur. Spor gazetecileri sportif olayları dikkatli izlemeli tarafsız ve uzman kişiliğiyle yorumlamalı ve toplumu bilgilendirmelidir.

1.6. Ebatlarına Göre Gazeteler

1.6.1. Standart Boy Gazeteler

Gazetelerin basılı bulundukları kâğıdın boyutlarına göre bir isimlendirme yapıldığında normal bir gazete 57x82 cm boyutlarında yayımlanmaktadır. Bu ölçülerdeki gazeteler; 6,8, 9 veya 10 sütunluk sayfa düzenlemesi yapmaktadır. Genellikle ulusal ve bölgesel gazeteler standart boy olarak çıkmaktadır.

1.6.2. Tabloid Boy Gazeteler

Standart boy bir gazetenin ortadan katlanmasıyla elde edilen 38x28 cm ebatlarındaki gazete şeklidir. Bu şekli ile bulvar gazetelerine benzer. Ülkemizdeki çok sayfalı gazetelerin hafta sonu ekleri genellikle tabloid boyuttadır. Okunması ve taşınması kolay olmakla birlikte konuların çok çeşitli sayfalara dağılmış olması bazılarına göre dezavantajdır. Ülkemizde çok fazla rağbet görmemesine karşın Batı’da tabloid boy yayımlanan çok sayıda yüksek tirajlı gazete bulunmaktadır. Bunların başını İngiltere çekmektedir. Dünyadaki gazetelerin yüzde 36’sı tabloid formattadır. Genellikle 5 sütun üzerinden oluşturulan bu gazetelerde büyük resim ve büyük başlık kullanılmaktadır. Orta sayfa vitrin gibi düşünülmüştür.

Yukarıda yapılan sınıflandırmaların dışında naylon gazete ve referans gazetesini de tanımlamakta yarar vardır.

➤ **Naylon Gazete**

Gazeteciliğin gerçek işlevini yerine getirmeyen ancak resmî ilan almak ya da çıkar sağlamak için yayını sürdürülen gazetelerdir.

➤ **Referans Gazetesi**

Klasik gazetecilik ilkelerinin geçerli olduğu ve kupürleri belge niteliği taşıyan, atıf ve alıntılarla yazılarından yararlanan gazetelerdir. Gazetenin ortaya çıkardığı gerçekler ve olaylara getirdiği yorumlar, tarih yazıcılarına ışık tutmaktadır. Bu nedenle bir gazete için referans olmak, ileride yararlanılacak bir belge niteliği taşımak çok önemlidir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Gazeteleri içerik, yayın süresi, dağıtım alanı, ilgi alanı ve ebatlarına göre inceleyiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ İçeriklerine göre gazete türlerini inceleyiniz.	➤ Gazetenin hangi konulara daha fazla yer verdiğine dikkat ediniz.
➤ Yayın sürelerine göre gazete türlerini inceleyiniz.	➤ Farklı sürelerle yayımlanan gazeteleri seçiniz.
➤ Dağıtım alanlarına göre gazete türlerini inceleyiniz.	➤ Arama motorlarını kullanarak uluslararası, ulusal, yerel ve bölgesel düzeyde yayımlanan gazetelerin en önemlileri hakkında bilgi toplayınız.
➤ İlgi alanlarına göre gazete türlerini inceleyiniz.	➤ Arama motorlarını kullanarak farklı alanlardaki gazeteler hakkında bilgi toplayınız.
➤ Ebatlarına göre gazete türlerini inceleyiniz.	➤ Okul gazetenizin ebatlarının hangi türe girdiği hakkında bilgi toplayınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna **(X)** işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. İçeriklerine göre gazete türlerini incelediniz mi?		
2. Gazetelerin internet adresleriyle ilgili bilgi topladınız mı?		
3. Dağıtım alanlarına göre gazete türlerini incelediniz mi?		
4. Arama motorlarını kullanarak ekonomi gazeteleri hakkında detaylı araştırma yaptınız mı?		
5. Okul gazetenizin ebatlarının hangi türe girdiği hakkında bilgi topladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Bol resimli, büyük puntolu fakat az haberin yer aldığı sayfa düzenli magazin gazetelerinin anlatımı genelde çok basittir.
2. () Yayın sürelerine göre gazeteler, günlük ve haftalık olarak ikiye ayrılır.
3. () Yerel gazeteler okuyucuya daha yakın ve sıcak gelir çünkü haberler ve olaylar tanıdık ve yakın çevre ile ilgilidir.
4. () Spor gazeteciliğinde objektiflik çok önemli değildir.
5. () Ülkemizde çok fazla ilgi görmemesine karşın Tabloid boy gazetelere Batı'da çok fazla rastlanmakta hatta çok yüksek tirajlı gazeteler bu şekilde çıkmaktadır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

AMAÇ

Gazeteciliğin temel niteliklerini eksiksiz olarak sıralayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Bulunduğunuz yerde yayımlanan bir gazeteyi ziyaret ederek burada kadrolu çalışan bir gazeteciden mesleği hakkında ayrıntılı bilgi alınız ve öğrendiklerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
- İnternette arama motorlarını kullanarak, Basın Kanunu'nun gazetecinin hak ve sorumluluklarıyla ilgili maddelerini inceleyiniz.

2. GAZETECİLİK TÜRLERİ VE GAZETECİLİK

2.1. Gazeteci

Gazeteci, esas işi habercilik olan kişidir. Gazeteciliğin haber malzemesi sayılan bilgilerin toplanması, yazılması, düzenlenmesi ve dağıtılmasını içeren bir işlem olduğu tanımından yola çıkarak gazeteciyi; “Ulaşmak istediği kitle için en önemli bilgileri toplayarak haber hâline getiren ve kişileri bilgilendirerek düşünmeye sevk eden meslek mensubu” olarak tanımlamak gerekir. Bir başka tanıma göre gazeteci: “Bir basın kuruluşunda, düzenli olarak kadrolu, sözleşmeli veya telif ücreti karşılığı çalışan, haber alıp verme ve olaylar hakkında görüş belirtme işini yapan, çalıştığı kuruma karşı yasaların kendisine yüklediği sorumlulukları yerine getiren ve kendisine verilen haklardan faydalanan kişidir.”

Uluslararası Gazetecilik Federasyonu (FIJ) gazeteciyi, “Asli, sürekli ve ücretli işi; bir ya da birkaç görsel, işitsel kitle iletişim aracına yazı veya resimle katkıda bulunmak olan, kazancının çoğunu böylece sağlayan kişidir. Gazetelerde ve süreli diğer yayınlarda veya radyo ve televizyondan yayımlanmak üzere güncel olayları ve haberleri toplayan, veren, yorumlayan kişidir.” şeklinde tanımlamıştır.

Uluslararası Sosyal Bilimler Akademisi'nin gazeteci tanımı şöyledir: “Esas işi cari olayları toplamak, yazmak ve yorumlamak olan kişidir.”

Basın Kanunu'nda yer alan gazeteci tanımı ise şöyledir: “Türkiye’de yayımlanan gazete ve mevkutelerle haber ve fotoğraf ajanslarında her türlü fikir ve sanat işlerinde çalışan İş Kanunu’ndaki işçi tarifi şümulü haricinde kalan kimselerle, bunların işverenleri hakkında uygulanır. Bu kanunun şümulüne giren fikir ve sanat işlerinde çalışanlara da gazeteci denir.”

Basın Kartları Yönetmeliği’ne göre, bir kişiye gazeteci denilebilmesi için “Sarı Basın Kartı” ya da “Mavi Basın Kartı” sahibi olması gerekir.

2.2. Gazetecilik Türleri

2.2.1. Serbest Gazetecilik

Herhangi bir basın kuruluşuna bağlı olmaksızın çalışan gazetecidir. Doğrudan doğruya veya bir ajans aracılığıyla kararlaştırılacak ücret karşılığında, belirli bir iş (makale, resim, fotoğraf, radyo veya televizyon programı) teklif eden veya tamamlanmış bir çalışmayı bir gazeteye satmaya uğraşanlar serbest gazetecilerdir. Birçok serbest gazeteci, yerel gazetelere mektup yazarak kariyerlerine başlamışlardır. Serbest gazetecilikte cesaret, ikna etme kabiliyeti, sabır ve kişisel disiplin çok önemlidir. Amerika doğumlu bir serbest gazeteci ve reklam yazarı olan Rhondda Cox, başarısının sırrının cesaret olduğunu şöyle açıklamıştır: “Soğuk editörlere telefon açmaktan korkmayın, kaybedecek hiçbir şeyiniz yok. İlk başta iş almak pek kolay olmayacaktır, bu yüzden reddedilmekten korkmayın. Bir makaleyi satmadan önce birçok telefon konuşması yapmanız gerekebilir fakat ısrarınız, sonunda kazanacaktır.” Serbest gazeteci, aynı anda bir veya birkaç gazeteye katkıda bulunabilir ve böylece tüm gün çalışıyor olabilir.

2.2.2. Kadrolu Gazetecilik

Bir gazetenin kadrosunda bulunan, haber yapan ya da fotoğraf çeken ve geçimini bu işten sağlayan kişidir. Basın organları için fotoğraf sağlayan kişiler de bu gruba dâhil edilir.

2.2.3. Kaşeli Gazetecilik

Bir ya da birkaç gazeteyle bağlı, muhabir olarak görev yapan, hazırlayıp gönderdiği ve yayımlanan haber başına ücret veya maaş alan muhabirdir. Kadrolu muhabirler, hazırladıkları haber sayısına göre prim ve telif usulü ya da maaşlı olarak ücret alırlar. Bu muhabirlerin haberle ilgili ulaşım, film, telefon vb. giderleri gazete tarafından karşılanır. Yerel basında ve aynı zamanda ulusal gazeteler için çalışan muhabirlerin çoğu kadrolu muhabirlerdir.

Fotoğraf 2.1: Gazeteciliğin sembolü hâline gelmiş eski daktilo ve fotoğraf makinesi

2.3. Gazetecinin Hak ve Sorumlulukları

2.3.1. Gazetecinin Hakları

- Gazeteci; tüm bilgi kaynaklarına serbestçe ulaşma ve kamu yaşamını belirleyen, halkı ilgilendiren tüm olayları izleme, araştırma hakkına sahiptir.
- Gazetecinin karşısına çıkarılacak gizlilik ve sır gibi engeller, kamusal işlerde yasaya, özel işlerde açık ve ikna edici gerçeklere dayandırılmalıdır.
- Gazeteci, çalıştığı basın ve yayın organının kendisiyle yaptığı sözleşmede de kaydedilmiş olması gereken temel çizgisini dikkate alır. O temel çizgi dışındaki ve onunla çelişen veya orada açıkça belirtilmemiş olan tüm telkin, öneri, istek ve talimatı reddetme hakkına sahiptir.
- Gazeteci, inanmadığı bir görüşü savunmaya veya meslek ilkelerine aykırı bir iş yapmaya zorlanamaz.
- Gazeteciler, özellikle de yazı işleri çalışanları, basın-yayın işletmesinin işleyişini belirleyen, etkileyen önemli kararlardan haberdar edilmeli ve gerektiğinde kararların alınmasına katılmalıdır.
- İşlevi ve sorumlulukları ışığında, gazeteciler; örgütlenme hakkının yanı sıra görevinin maddi ve manevi güvencesini sağlayan kişisel sözleşme yapma hakkına sahiptir.
- Gazeteci; ekonomik bağımsızlığını garanti eden, toplumsal rolüne ve emeği ile yeteneğine uygun bir ücret almalıdır.
- Gazeteci; kaynakların gizliliği ilkesi uyarınca, kaynağını açıklamaya ve tanıklık yapmaya zorlanamaz. Kaynak izin verdiği takdirde gizlilik ortadan kalkabilir. Kaynağı tarafından açıkça yanıltıldığı durumlarda gazeteci kaynağını açıklayabilir.

2.3.2. Gazetecinin Sorumlulukları

- Gazeteci; basın özgürlüğünü, halkın doğru haber alma, bilgi edinme hakkı adına dürüst biçimde kullanır. Bu amaçla her türlü sansür ve otosansürle mücadele etmeli, halkı da bu yönde bilgilendirmelidir.
- Gazetecinin halka karşı sorumluluğu, başta işverenine ve kamu otoritelerine karşı olmak üzere öteki tüm sorumluluklardan önce gelir.
- Bilgi ve haberleşme, özgür düşünce herhangi bir ticari mal ve hizmetten farklı olarak toplumsal bir nitelik taşır. Gazeteci, ilettiği haber ve bilginin sorumluluğunu üstlenir ve paylaşır
- Gazetecinin özgürlüğünün içeriğini ve sınırlarını, öncelikle sorumluluklarıyla meslek ilkeleri belirler.

2.3.3. Gazetecinin Temel Görevleri ve İlkeleri

- Halkın bilgi edinme hakkı uyarınca, gazeteci kendi açısından sonuçları ne olursa olsun gerçeklere ve doğrulara saygı duymak ve uymak zorundadır.
- Gazeteci; bilgi ve haber alma, yorum yapma ve eleştirme özgürlüklerini ne pahasına olursa olsun savunur.
- Gazeteci; başta barış, demokrasi ve insan hakları olmak üzere insanlığın evrensel değerlerini, çok sesliliği, farklılıklara saygıyı savunur. Her türden şiddeti haklı gösteren, özendiren, kışkırtan yayın yapmaz.
- Gazeteci; kaynağını öğrenmediği bilgi ve haberleri yayımlamaz.
- Gazeteci; temel bilgileri yok edemez, görmezlikten gelemaz ve metinler ile bilgileri değiştiremez ve tahrif edemez. Yanlış, yanıltıcı ve tahrif edilmiş yayın malzemesi kullanmaktan uzak durur.
- Gazeteci; bilgi, haber, fotoğraf, görüntü, ses ve belge elde etmek için yanıltıcı yöntemler kullanamaz.
- Gazeteci; kamuya mal olmuş bir şahsiyet bile olsa, halkın haber alma, bilgilendirme hakkıyla doğrudan bağlantılı olmayan hiçbir amaç için, izin verilmedikçe, özel yaşamın gizliliği ilkesini ihlal edemez.
- Gazeteci; yayımlanmış her yanlış en kısa sürede düzeltmekle yükümlüdür. İstismar edilmemesi, kötüye kullanılmaması ve kabul edilebilir boyut ve biçimde yapılması kaydıyla cevap hakkına saygılı olmalıdır.
- Gazeteci; kendisine güvenilerek verilmiş bilgilerin, belgelerin kaynaklarını, kendileri izin vermediği sürece, mesleki gizlilik ilkesi uyarınca, hiçbir şekilde açıklamaz.
- Gazeteci; çalıntı, iftira, hakaret, lekeleme, saptırma, manipülasyon, söylenti, dedikodu ve dayanaksız suçlamalardan kesinlikle uzak durur.
- Gazeteci; bir bilginin, haberin yayını ya da yayınlanmaması karşılığı hiçbir maddi ve manevi avantajın peşinde olamaz.
- Gazeteci; mesleğini reklamcılık, halkla ilişkiler veya propagandacılıkla karıştıramaz. İlan ve reklam kaynaklarından herhangi bir telkin ve tavsiye alamaz, maddi çıkar sağlayamaz.

- Gazeteci; hangi konuda olursa olsun elde ettiği bilgileri yayımlamadan kendi yararına kullanamaz. Mesleğini, ne şekilde olursa olsun (yasaların ve yönetmeliklerin kendisine tanıdığı hakların dışında) ayrıcalıklar kazanmak amacıyla kullanamaz.
- Gazeteci; her ne amaçla olursa olsun, tehdit ve şantaj gibi yollara başvurmaz. Kendisine yapılan baskılara da karşı koyar.
- Gazeteci; her türlü baskıyı reddeder ve çalıştığı kurumun dışında, kimseden işiyle ilgili bir talimat alamaz.
- Gazeteci sıfatını taşımayı hak eden herkes, meslek ilkelerine en yüksek seviyede uymayı taahhüt eder. Ülkesindeki yasalara saygılı olmakla birlikte hükümet ve benzeri kurumların müdahalelerine kapalıdır. Mesleki olarak yalnızca meslektaşlarının ve kamuoyunun değerlendirmeleri ile bağımsız yargı organlarının kararlarını dikkate alır.
- Gazeteci; devleti yönetenlerin belirlediği ulusal ve uluslararası politika konularında ön yargılara değil, halkın haber alma hakkına dayanır. Onu, mesleğin temel ilkeleri ve özgürlükçü demokrasi kaygıları yönlendirir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Gazetecilik türlerini ve gazeteciliğin niteliklerini inceleyiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Gazetecilik türlerini inceleyiniz.	➤ Kadrolu gazetecilik hakkında internette arama motorlarını kullanarak bilgi toplayınız.
➤ Kişisel niteliklerinizi inceleyerek, gazetecilik nitelikleri ile karşılaştırılmasını yapınız.	➤ Gazetecinin sahip olması gereken nitelikler konusunu tekrar ediniz. Bu niteliklerden hangilerini taşıdığınızı konusunda arkadaşlarınızın fikirlerine başvurunuz.
➤ Gazetecinin hak ve sorumluluklarını inceleyiniz.	➤ İlgili konuya tekrar dönerek inceleyiniz. Gazetecinin hak ve sorumluluklarının kullanımına ait örnekler toplayınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Gazetecilik türlerini incelediniz mi?		
2. Kişisel niteliklerinizi inceleyerek gazetecilik nitelikleri ile karşılaştırma yaptınız mı?		
3. Gazetecinin hak ve sorumluluklarını incelediniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

- Aşağıdakilerden hangisi gazetecinin sorumluluklarından değildir?**
A) Halkın doğru haber alma ihtiyacını karşılama
B) Basın özgürlüğünü dürüstçe kullanma
C) Sansürle mücadele etme
D) İlettiği haberin sorumluluğunu almama
- Aşağıdakilerden hangisi gazetecinin haklarından değildir?**
A) Halkı ilgilendiren tüm olayları izleme
B) Halkı ilgilendiren olaylarla ilgili araştırma yapma
C) Özel çıkarları için araştırma yapma
D) Haber kaynaklarına ulaşma
- Gazeteci işiyle ilgili talimatları kimden alır?**
A) Haber aldığı kaynaktan
B) Resmi kurumlardan
C) Haber verdiği kitleden
D) Çalıştığı kurumdan
- Aşağıdaki ifadelerden hangisi gazeteci için söylenemez?**
A) Kadrolu veya sözleşmeli çalışır.
B) Olaylar hakkında görüş belirtir.
C) Esas işi haberciliktir.
D) Yasalar karşısında sorumlu değildir
- Aşağıdakilerden hangisi serbest gazetecilikte önemli değildir?**
A) Acele etmek
B) İkna etme yeteneği
C) Kişisel disiplin
D) Cesaret

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

1. Fikir gazeteciliği, belirli bir görüşü savunarak toplumu görevi yapar. Kitleleri almış insanlardır.haberlerin yanında makaleler de yer alır.
2. Kitle gazeteciliği diğer adıyla günümüzde çok yaygın görülen gazetecilik türüdür.
3. Ele aldığı konuları ayrıntılı olarak inceleyen bazen yerel bazen de ulusal özellik gösteren gazetelere denir.
4. Tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından basılan ve en az üç komşu ilde ya da en az bir coğrafi bölgede yayımlanan süreli yayınlara denir.
5. Dünyanın ve ülkenin, her tarafından, her türlü haberlere sayfalarında yer veren ve çok geniş bir okuyucu kitlesine sahip olan gazetelere..... denir.
6. Türkiye’deki internet gazeteciliğinin kısa zamanda hızla yaygınlaşmasının nedenimedya sektörünü etkilemesidir.
7. Standart boy bir gazetenin bir orta katlanmasıyla elde edilen 38-28 cm ebatlarındaki gazetelere denir.
8. İşlevi ve sorumlulukları ışığında, gazeteciler, örgütlenme hakkının yanı sıra görevinin maddi ve manevi güvencesini sağlayan sahiptir.
9. Spor gazetecisi, gazeteciliğin en temel kriteri olan toplumla sözleşmiş sayılır.
10. Herhangi bir basın kuruluşuna bağlı olmaksızın çalışan gazetecileredenir.

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

11. () Fikir gazeteleri haberlerin derinliğine inerek nedenlerini araştırırlar.

12. () Yerel basında tüm ülkenin sorunları ele alınıp değerlendirilir.
13. () Gazeteci, esas işi habercilik olan kişidir.
14. () Günlük periyotlar hâlinde yayımlanan, kitlesinin belirsiz olduğu gazetelere haftalık gazete denir.
15. () Fikir gazetelerinin magazin gazetelerine oranla satış dağılımları düşüktür.
16. () Gazeteci, inanmadığı bir görüşü savunmaya ve meslek ilkelerine aykırı bir iş yapmaya zorlanabilir.
17. () Fikir gazetelerinin bir diğer adı bulvar gazeteleridir.
18. () Magazin gazetelerinde yer alan haberlerin tümü renkli haber şeklinde ele alınır.
19. () Yerel basının hedef kitlesini tanıması önemli değildir.
20. () Ulusal gazetelerin İzmir, Ankara ve İstanbul gibi büyük illerde bölgesel ekler çıkardıkları görülmektedir.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

21. **Aşağıdakilerden hangisi ekonomi gazetelerine ait bir örnektir?**
A) Sabah Gazetesi
B) Foto Maç
C) Cumhuriyet Gazetesi
D) Referans Gazetesi
22. **Aşağıdakilerden hangisi bölgesel gazetelere ait bir örnektir?**
A) Ekonomik Çözüm Gazetesi
B) Zaman Gazetesi
C) Vatan Gazetesi
D) Yeni Asır Gazetesi
23. **Aşağıdakilerden hangisi aylık gazetelere ait bir örnektir?**
A) Radikal Gazetesi
B) Hürriyet Gazetesi
C) Milliyet Gazetesi
D) Ufuk Ötesi

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 1'İN CEVAP ANAHTARI

1.	Doğru
2.	Yanlış
3.	Doğru
4.	Yanlış
5.	Doğru

ÖĞRENME FAALİYETİ 2'NİN CEVAP ANAHTARI

1.	D
2.	C
3.	D
4.	D
5.	A

MODÜL DEĞERLENDİRMENİN CEVAP ANAHTARI

1.	bilinçlendirme, yüksek eğitim, ciddi içerikli
2.	magazin gazeteciliği
3.	aylık gazeteler
4.	bölgesel gazeteler
5.	ulusal gazeteler
6.	ekonomik krizin
7.	tabloid boy gazeteler
8.	sözleşme yapma hakkına
9.	objektiflik konusunda
10.	serbest gazeteci
11.	Doğru
12.	Yanlış
13.	Doğru
14.	Yanlış
15.	Doğru
16.	Yanlış
17.	Yanlış
18.	Doğru
19.	Yanlış
20.	Doğru
21.	Doğru
22.	Doğru
23.	Doğru

KAYNAKÇA

- BELSEY A.R. Chadwick, **Medya ve Gazetecilikte Etik Sorunlar**, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1998.
- BODUR Feyyaz, **Yerel Basında Yönetim ve Örgüt Yapısı**, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 1997.
- BROWNE Christopher, **Gazetecinin El Kitabı**, Media Cat Kitapları, İstanbul, 2001.
- GÖNENÇ E. Özgür, **Medya Dünyası**, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, İstanbul, 2004.
- GÜNEŞSOY Sencer, **Gazeteciliğin Temel İlkeleri**, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu, 1979-1980.
- RİGEL Nurdoğan, **İleti Tasarımında HABER**, Der Yayınları, İstanbul, 2000.
- SCHLAPP Hermann, **Gazeteciliğe Giriş**, Çeviren Işık Aygün, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, Ankara, 2000.
- YÜKSEL Erkan, Halil İbrahim GÜRCAN, **Haber Toplama ve Yazma**, Tablet Kitabevi, Konya, 2005.
- TOKGÖZ Oya, **Temel Gazetecilik**, İmge Kitabevi, Ankara, 2000.